

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13, Telefon 2440 in 2456
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri, Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din, Oglasi po ceniku, Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani, Poštni čekovni račun št. 11.400

Spor za Memel med Nemčijo in Litvo

ŠE EN TRD OREH ZA DRUŠTVO NARODOV.

Med mnogimi mednarodnimi konfliktimi, ki bi jih moralo v zadnjem času rešiti Društvo narodov, zadobiva memelski spor vedno večji pomen. Tukaj je zopet enkrat založilo nemštvo ves svoj vpliv in svojo moč, da zaščiti pred poplavo tujega naroda neko ozemlje, ki ga označuje za svojo življensko cono. Čeprav memelski spor že dolgo časa kali odnose med Nemčijo in Litvo, je vendar bila Litva iz sovraštva do Poljske izza svoje osamosvojitve pa do danes eden najzvestejših trabantov nemške politike. Šele, ko se je izkazalo kot gotova stvar, da si Nemci ne prizadevajo samo, da bi ohranili v Memelu svojo narodno manjšino, temveč da hočejo odcepiti to ozemlje od Litve in ga zopet združiti z Nemčijo, se je to prijateljstvo zelo ohladilo, in se je stvar slednjič tako zaostila, da sta se na tem na videz tako neznatnem mestecu ob Vzhodnem morju spopadla nemštvo in litavska državna oblast.

Nekdanji Memel, sedaj po litavsko Klajpeda, ki je bil pred vojno del vzhodne Prusije, ima za Litvo posebno važnost. Ležeč ob izlivu Njemena, je za to malo državo s komaj 2½ milijona prebivalcev edini izhod na morje. Iz tega razloga je mirovna konferenca Klajpeda vzela Nemčijo in jo postavila pod posebno mednarodno upravo, dokler je niso leta 1923 Litavci po zgledu generala Želigovskega v Vilni kratkoma vojaško zasedli. Veleposlaniška konferenca se je tedaj morala ukloniti pred gotovim dejstvom. Velesile so priznale litavsko suvereniteto nad Klajpedo, Litva je pa morala sprejeti za memelsko ozemlje poseben statut, ki daje mestu svoj parlament, posebno vlado in lastnega guvernerja.

Statut so zajamčile velesile in določile za primer spora zelo kompliciran postopek z mednarodnim razsodiščem, priziv na Društvo narodov in na haaško razsodišče. Od tega časa je Klajpeda postala pravo »jabolko prepira« v Evropi in Društvo narodov se je moralo neprestano baviti s pritožbami sedaj Nemčije sedaj Litve.

Dogodki zadnjega časa pa so v posebno jasni luči pokazali nemogoči politični položaj, v katerem se nahaja to ozemlje 150.000 duš. V Memelu žive skoro sami Nemci. Izvolili so si čisto nemško skupščino in si postavili vlado iz samih Nemcev, nekaj direktorij pod predsedstvom advokata Böttcherja. Nad tem parlamentom in vlado pa je stal nacionalistični litavski guverner Merkys. Z obeh strani so se gledali z neprikritim sovraštvom, in Litavci so vedno pazili,

kako bi to stanje odpravili. Povod jim je dala pot predsednika direktorija Böttcherja v Berlin, kamor je potoval v svrhu »pogajanj o trgovskem zblizanju med Memelom in Nemčijo«. Litavcem pa je padlo v roke neko pismo nemškega generalnega konzula na nemške obmejne oblasti, naj gredo Böttcherju na roko, češ, da gre za važne nemške interese. Čim se je Böttcher vrnil iz Berlina, so ga zaprli pod obtožbo veleizdaje, guverner je direktorij odstavil in imenoval za začasnega šefa memelske vlade enega svojih prijateljev. Od tega dne se dogajajo dan na dan po Klajpedi izgrede, po mestu drdajo oklopni avtomobili in korakajo straže. Vsaka zveza med Klajpedo in Litvo je prekinjena.

Nemci so se pritožili pri Društvo narodov, da je Litva kršila memelski statut in se poleg tega težko pregrešila proti nemški narodni manjšini. Navajajo, da je Litva čisto nepostavno izrabila nemire v svoji državi zato, da je lahko tudi v Memelu uvedla obsedno stanje in izvršila državni udar; da cenzurira vse nemško časopisje, onemogoča vsako zborovanje in ovira vsako delo direktorija. Mesto samo da živi pod silnim terorjem. Litavska nacionalistična milica da strahuje najmirnejše nemške državljane. Litva pa odgovarja, da nemški uradniki v Klajpedi kar tekmujejo v svoji nelojalnosti proti državi; da prejemajo od vlade v Berlinu tajne podpore in da škodujejo, kjer le morejo, litavskim interesom. Njih časopisje bruha strup na vse, kar je litavskega.

Društvo narodov je zdaj v veliki zadregi. Najrajši bi zadevo odrinilo mednarodnemu razsodišču v Haagu, češ, da ne gre toliko za politična vprašanja, kakor za pravilno juridično tolmačenje memelskega statuta, kar spada v delokrog mednarodnega haaškega razsodišča. Med tem je nemška vlada ponovno poslala vsem državam, ki so podpisale klajpedski statut, novo noto, kjer pravi, da se je položaj tako zaostрил, da bi lahko imel najtežje posledice v Vzhodnem morju. Litavska vlada je namreč pred dnevi imenovala definitivno nov direktorij iz štirih litavskih nacionalistov, in je zaradi tega naravno nemogoče sodelovanje s klajpedskim parlamentom, ki je po veliki večini nemški. Ob takem stanju te zadeve seveda skoro ni izgleda na skorajšnji konec memelskega spora; posebno ker stoji, kakor v kitajsko-japonskem sporu, tudi tukaj Društvo narodov neodločno ob strani in ne ve, kako bi uveljavilo svojo avtoriteto.

Fašistični pokret na Japonskem

JAPONSKA POSTAJA NEPOPUSTLJI VEJŠA. — NOVI POGOJI ZA POGAJANJA. — ODHOD ANGLEŠKIH IN JAPONSKIH LADIJ IZ ŠANGHAJA.

ŠANGHAJ, 22. marca. Medtem, ko je japonska vlada zaradi težke gospodarske krize postala napram Društvo narodov in velesilam popustljiva v vprašanju Šanghaja in Mandžurije, se je v javnosti pojavil močan in nevaren fašistični pokret, ki zahteva nadaljevanje vojnih operacij. Ker so med voditelji japonskega fašizma zelo uplivne osebe, je pritisk na vlado še tem večji. Zaradi tega se je položaj na konferenci v Šanghaju nekoliko poslabšal. Japonska postaja nepopustljiva in obstoja resna nevarnost, da se pogajanja za premirje in mir sploh razbijejo. Zanimivo je tudi, da so pričele japonske čete na liniji Čenju—Kjangvan—Vusung zopet kopati strelske järke, pripravljajo se tako za slučaj, če bi se boji nadaljevali.

Prav tako se zatrjuje, da namerava Japonska tudi še znanprej pustiti na Kitajskem dve diviziji vojakov, ki bi kontrolirali železniške proge in promet v okolici Šanghaja.

TOKIO, 22. marca. Vlada je samo deloma odobrila pogoje za premirje in mir pred Šanghajem. Tako je odbila zahtevo, da morajo japonske čete že sedaj izprazniti zavzete pozicije, ki je za nadaljnji razvoj izredno važna. Obenem je odposlala velesilam spomenico, v kateri zahteva, da se prepusti rešitev vsega spora samo zainteresiranim državam.

WASHINGTON, 22. marca. Vojno ministrstvo je izdalo vrhovnemu poveljniku ameriškega vojnega brodovja v Šanghaju nalog, da zapusti pristanišče in odpošlje brodovje v domače luke. Večina brodovja se vrne na Filippine.

ŠANGHAJ, 22. marca. Agencija Rengo javlja, da je včeraj zapustilo Šanghaj 22 japonskih vojnih ladij. Vrnile so se na Japonsko.

ŠANGHAJ, 22. marca. V tukajšnjih političnih krogih se zatrjuje, da se bodo pričela oficialna pogajanja za premirje že jutri, v sredo. Tem bodo sledila pogajanja za sklenitev definitivnega miru med Japonci in Kitajci.

Proračunska razprava v senatu

ODOBRITEV PRORAČUNOV PETIH MINISTRSTEV. — TISKOVNI ZAKON IN CENZURA SE OMILITA.

BEOGRAD, 22. marca. Senat je v včerajšnji podrobni debati obravnaval in sprejel proračune ministrstev prosvete, notranjih zadev, vojske in javnih del. Pri debati o proračunu prosvetnega ministrstva je senator dr. Georg Grasl zahteval razne ugodnosti za sorojake v Dravski banovini, odgovoril pa mu je zelo temeljito senator Ivan Hribar. Pri debati o proračunu ministrstva za notranje zadeve je pa bila najvažnejša izjava ministra dr. Milana Sršića, da se bo v kratkem sprejela tiskovni zakon, in sicer tako, da se bo odpravila sedanja prestroga cenzura.

BEOGRAD, 22. marca. Senat je danes dopoldne nadaljeval proračunsko debato. Pred prehodom na dnevni red je poljedelski minister dr. Demetrovič predložil zakonski osnutek o ukinitvi

žitnega monopola in zahteval nujno postopanje, ker sicer novi zakon dne 1. aprila še ne bi mogel biti uveljavljen. Senat je predlog sprejel in izvolil odsek, ki naj prestudira osnutek do jutri dopoldne. V odbor je bil izvoljen tudi senator dr. Janko Rajar.

Po prečitavanju nekaterih pritožb, se je pričela razprava o proračunu ministrstva za trgovino in industrijo. Zastopnik ministra dra. Kramerja poljedelski minister dr. Demetrovič, je za-prosil senat, naj odobri proračun brez vsakih sprememb. V debato o proračunu, ki je bil nato soglasno sprejet, so posegli senatorji Šola, Popović, Ivan Hribar in Gavrilović. Ob 12. uri se je pa pričela razprava o proračunu ministrstva za gozdove in rudnike, o katerem je uvodoma govoril minister dr. Šibenik.

»KRALJ ALEKSANDER I.«

DUBROVNIK, 22. marca. Jutri bo priplul iz Anglije v gruško luko naš novi luksuzni parnik »Kralj Aleksander I.«, katerega je naročila Dubrovniška plovba. Novi parnik bo vozil na progi Dubrovnik — Split — Trst — Benetke in obratno. Izdelan in opremljen je na najmodernejši način, tako da bo naša najlepša potniška ladja na Jadranu.

NOVI NEMIRI V ŠPANIJI.

SEVILLA, 22. marca. V mestu Lora del Rio so bili včeraj krvavi spopadi med policijo in radikalnimi levičarji, ki so hujskali delavstvo na stavko. Dve osebi sta bili ubiti, več pa jih je bilo ranjenih.

Pri poapnenju arterij v možganih in srcu dosežemo pri vsakdanji uporabi male množine »Franz Josefove« vode iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska. Cenjeni učenci na klinikah za notranjo medicino so dosegli celo pri polstransko ohromelih s »Franz Josefovo« grenčico najboljši uspehi pri iztrebljanju črevesa. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specialističnih trgovinah.

POMORSKI SPORAZUM MED FRANCIO IN ITALIJO.

LONDON, 22. marca. »Morning Post« poroča iz Pariza, da se pogajanja med Francijo in Italijo za rešitev starih medsebojnih sporov ugodno razvijajo. Posebno velike nade se stavi v osebna posvetovanja med Tardieujem in Grandjem. Zatrjujejo celo, da je na podlagi nekoga Tardieujevega načrta dosežen tudi že pomorski sporazum. Po tem sporazumu bi se francoska in italijanska vojna mornarica tako uravnotežili, da bi bili v Sredozemskem morju enaki. Iz te kombinacije bi pa bile izključene one francoske vojne ladje, katerih Francija v Sredozemskem morju ne potrebuje, so ji pa potrebne za zaščito severne obale in kolonij. S tem bi bil italijanski prestiž vsaj do neke mere ohranjen in vzpostavljen bi bila lokalna pariteta, obenem bi pa zmaga tudi stara francoska teza. Temu pomorskemu bi potem sledili še drugi sporazumi, nanašajoči se na razna doslej sporna vprašanja.

Vreme.

Današnja vremenska napoved (opol-dne): Nobene bistvene spremembe.

Vel'ka zmaga naših vinogradnikov

TROŠARINA NA VINO IN ŽGANJE SE V SEDANJI OBLIKI POPOLNOMA UKINE.

BEOGRAD, 22. marca. Na včerajšnji seji finančnega odbora je minister dr. Djordjević izjavil v imenu vlade, da se trošarina na vino in žganje v obliki, v kateri se je sedaj pobirala, ukine in se dosedanje dajatve reformirajo tako, da bodo dohodki države in banovin zagotovljeni z reformo trošarinskih taks. Bistvena vrhina novega zakonskega načrta je, da bo v bodoče prenehala vsaka obveznost proizvajalcev glede plačevanja kakršnihkoli davkov na vino in žganje. Uvedla se bo le rošarinska taksa,

katero bodo plačevali oni, ki na drobno točijo alkoholne pijače. Pri tem bodo male gostilne plačale manj, velike pa sorazmerno več. Občine bodo smele trošarino sicer še nadalje pobirati, drugače pa bo promet vina in žganja popolnoma svoboden.

VELIKE POPLAVE V ROMUNIJ.

BUKAREŠTA, 22. marca. Zaradi toplejšega vremena je prišel v vsej Romuniji sneg naglo kopneti. Reke so narastle in že doslej poplavlje velike površine polja in več vasi.

Bodi vedno pošten — in nihče ti nič ne more!

GOETHE.

Akcija za znižanje najemnin.

Važno sejo ima širši akcijski in pravljajni odbor »Društva najemnikov stanovanj in poslovnih lokalov za Maribor in okolico« v petek 25. t. m. ob 18. uri v klubovi sobi »Mariborski dvor«. Na seji bodo poročali delegati, ki so bili v Beogradu, o uspehih deputacije, obenem pa so na dnevnem redu tudi druge važne in nujne zadeve novega društva, katerega ustanovni občni zbor bo predvidoma v sredo po Veliki noči, t. j. 30. t. m. ob pol 20. uri v veliki kazinski dvorani.

Iz sodniške službe.

V Ribnico na Dolenjskem je premeščen iz Maribora sodni avskultant g. dr. Milan Gorup. Za časa svojega službovanja v Mariboru si je pridobil velik krog prijateljev, ki mu želijo na novem službenem mestu vse najboljše.

Razpisana zdravniška služba.

Službo zobozdravnika razpisuje Okrožno urad za zavarovanje delavcev pri zobnem ambulatoriju v Mariboru. Prošnje je vložiti do 2. aprila t. l.

Šahovske tekme.

Jutri v sredo zvečer ob 20. uri začne v kavarni Central match-tekme med posameznimi člani Mar. šah. kluba. — Vsi člani kluba in prijatelji šaha vabljani.

Avtobusne vožnje v četrtek in petek.

Mestni avtobusni promet objavlja, da bodo ta teden vozili mestni avtobusi v četrtek in petek na progi Limbuš, Št. Ilj, Sv. Martin, Selnica, Ruše in Ptuj redno kakor ob nedeljah.

Strašen zločin?

V nekem gozdu blizu Selnice ob Dravi so našli orožniki v ponedeljek popoldne obešeno na drevesu neko žensko, staro 26 do 28 let. Sodeč po okolščinah in nekaterih poškodbah, ki so jih že orožniki ugotovili na truplu, je postala mladenka žrtev groznega zločina. Danes popoldne je odšla tja sodna komisija in bo truplo obducirano.

Nezgoda.

Posestnico Elizabeto Martinovo na Remšniku je doletela včeraj popoldne hujša nezgoda. Na zamrznjenih tleh ji je spodrsnilo, da je padla in si zlomila levo. Ponesrečenko so morali prepeljati v tukajšnje bolnišnico.

Sprememba posesti.

Avgusta in Franc Sedlak, oskrbnik v pokoji, sta kupila od Scherbauma hišo št. 10 v Rajčevi ulici za 160.000 Din.

Akademija »Nanosa«.

prirejena v petek zvečer v Narodnem domu, je dosegla velik uspeh. Dvorana je bila razprodana. Vsaka točka pestro izbranega sporeda je izvalila navdušene aplavze. Ličen je bil nastop deklamatorke Perhavčeve in baletni nastop elastičnega metuljčka. Srca je razvnel zbor Jadranašev, globoko občutena recitacija gđ. Elvire Kraljeve pa je mnogim privabila solze v oči. V enodejanki »Ljubosumneži« pod režijo g. Rasbergerja so se zlasti odlikovali gg. Nakrst, Kralj in Sedmak in gđ. Lely Pečarijeva, Gomzijeve in Miklavčičeve. Eliten koncertni užitek je nudil duet iz Dvočkovke opere »Prodana nevesta«, ki sta ga z izredno dovršenostjo odpela gđ. Udovičeva in g. Sancin ob klavirskem spremljanju g. Rasbergerja. Tudi dijaški godalni orkester je odsviral svoje točke z mladostnim zanosom in s priznanja vredno spretnostjo. V celem: užitek polna prireditev, želimo si skoraj zopet kaj enakega.

Iz »Nanosa«.

V četrtek 24. t. m. bo v društvenih prostorih (Grajska ulica 5) predavanje tovariša Figera, akademika iz Ljubljane o »emigrantih«. Na to zanimivo predavanje vabimo zlasti Primorce.

Društvo jugoslov. akademikov v Mariboru

javlja svojemu članstvu, da bo v petek, dne 25. t. m. v društvenem lokalu v Narodnem domu XXX. redni občni zbor z običajnim sporedom. — Odbor.

Slovenska žena dela za slovenski dom

RAZSTAVA »SLOVENSKEGA ŽENSKEGA DRUŠTVA« V CANKARJEVI ŠOLI

Tiho, brez reklame je bila na Jožefovo otvorjena razstava ženskih ročnih del. A kdor je prišel v razstavo, je ostrmel, občudoval in si zaželel v svoj dom vse te lepote, ki so jo nam uvezle v belo platno naše žene in naša dekleta. In prišle so mlade, ljubke gospodične, odlične dame in tudi stare majčice, in vsaka je privedla še druge — in tako beleži ta razstava ogromen obisk, kot ga nihče ni pričakoval.

Društvo kot razstavljalec je nad vse zadovoljno. Prtičev, čepic in namiznih prtov je bilo prodanih veliko (in bi bilo gotovo prodano vse, če bi imel svet malo več denarja); še več pa je naročil, tako da bo društvo lahko dajalo dela najmanj 36 delavkam, vsaj za dva meseca. To je tudi glavni namen društva: dati našim podeželskim ženam v teh težkih časih vsaj nekaj zaslužka z ročnim delom. Ako bi naše požrtvovalno žensko društvo našlo malo več podpore od strani, ki bi ga morale podpirati v njegovih ciljih, bi seveda marsikaj lahko pokrenilo; tako pa se mora samo boriti z vsemi težavami in le idealnim in požrtvovalnim voditeljicam gre za-

sluga, da more društvo vsaj v najpotrebnejših primerih zadostiti svoji nalogi. Gospa županja dr. Lipoldova vodi vse delo, gđna Rozmanova zbira, pridna ko mravlja, izključno narodne motive in jih prireja za moderno vezenje, gospa Ašičeva pa daje na razpolago prostore za delavnico. Društvo pa še organizira po vsej ožji domovini učiteljice, ki poučujejo podeželska dekleta.

Dela deklet so uprav umetniška. Velik mamizni prt na primer je izdelala preprosta žena, fine žepne robce pa dekleta okrog Ormoža na paši itd. Originalna kmečka soba je tako pristna, tako lepa, da bi človek kar prisedel, ugrižnil v kolače in pobasal za svoje dekletne lepe piruhe...

Naštevati najlepših stvari je nemogoče, ker je bilo prav vse lepo. Našim ljudjem pa naj bo povedano, da ni treba hoditi na tuje po drage in ničvredne stvari, ko imamo doma to sila poceni; povrh pa so res tudi umetniški izdelki. Može naj tu spregovorijo besedo. Naš dom naj bo slovenski in le slovenska žena naj nam ga okraši! —ka.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Torek, 22. marca ob 20. uri »Dijak-prosjak«, ab. D.
Sreda, 23. marca ob 20. uri »Kavarna«, ab. B. Krstina predstava.
Četrtek, 24. marca. Zaprto.
Petek, 25. marca. Zaprto.
Sobota, 26. marca. Zaprto.

Jutri je krstina predstava izvirne slovenske drame »Kavarna«, dela mariborskega književnika prof. Gustava Šiliha. Snov je zajeta iz naših dni in je avtor obdelal duševno razdejanje povojnega življenja zelo učinkovito. Režira J. Kovič, vloge pa so v rokah Zakrajškove, Starčeve, Kraljeve, Skrbinske, Tomašiča, Groma in Furijana.

Dnevna govorica 4 Orlov v Veliki kavarni.

Te-le v upravi »Jutra« in »Večernika« v Mariboru kupljene srečke so bile izžrebane: 4.429, 4.432, 37.002, 37.009, 37.004, 69.401, 69.405, 75.647, 75.652, 75.658, 80.246, 75.644, 81.717, 81.719. — Srečke št. 37.001, 58.346, 69.406 pa so zadele po Din 2.000.—

Ljudska univerza v Mariboru.

Drevi ob 8. uri je proslava 100letnice smrti velikega nemškega genija Goetheja. Predava g. prof. dr. Sušnik iz Maribora.

VI. glavna skupščina Tujsko-prometne zveze v Mariboru

bo dne 29. t. m. ob 15. uri v posebni sobi kavarne »Jadran« v Mariboru.

NEVARNOST POPLAV V VOJVODINI.

BEOGRAD, 22. marca. Včeraj je začel v Vojvodini silno naglo kopneti sneg in pokrajini groze velike poplave.

ČEŠKOSLOVAŠKA ZUNANJA TRGOVINA.

PRAGA, 22. marca. Zunanja trgovinska bilanca Čekoslovaške za mesec februar izkazuje 41.4 milijonov kron deficita. V istem mesecu l. 1931. je bila bilanca še aktivna za 157.8 milijonov.

ZMAGA MINISTRA NA DRSALIŠČU.

LONDON, 22. marca. Na tukajšnji veliki tekmi v umetnem drsanju je dobil prvo nagrado minister za Indijo sir Samuel Hoare. Sir Hoare je star sedaj 50 let, a drsanja se je naučil šele pred petimi leti. Dobro znan pa je že od mladosti v drugih sportnih panogah.

OGROMNA PONEVERBA.

RIM, 22. marca. Tukajšnja policija je aretirala odvetnika Filipellija, bivšega ravnatelja lista »Corriere Italiano«, ker je pri neki industrijski družbi poneveril dva milijona lir. Aretacija je vzbudila po vsej Italiji veliko senzacijo, ker je bil Filipelli splošno znana osebnost

Izpred sodišča

Roparski napad.

Pred velikim kazenskim senatom je bila danes obravnava proti 50letnemu delavcu Vincencu Trepšetu iz Beljaka, obtoženemu zločina razbojništva.

Dne 10. novembra l. l. sta gnala viničar Ferdinand Veršič in njegov sin par volov z mariborskega sejma proti Sv. Lenartu v Slov. gor. Na večer sta dospela v takozvani »Črni les« pri Sv. Lenartu. Bilo je zelo temno. Nenadoma je nekdo planil izza drevja proti njima in že tudi starega Veršiča bliskoma zabol del z nožem trikrat v ramo. Veršič se je postavil v bran, toda napadalec ga je podrl na tla s tako silo, da si je Veršič pri padcu zlomil levo roko. Nato mu je napadalec pobral denar, 70 Din. Mladi Veršič je bil z voloma v strahu pobegnil. Ko pa očeta dolgo ni bilo, se je vrnil in ko je našel očeta krvavega na tleh, je pohitel do najbližje hiše in alarmiral ljudi.

O tem roparskem napadu obveščeni orožniki so se takoj podali na zasledovanje in so dognali, da je bil v kritičnem času v bližini današnji obtoženec Trepšet. Ko so ga drugi dan aretirali, je skušal pobegniti, vendar pa so ga kmalu ujeli.

Pri današnji razpravi je Trepšet tajil, da si je bil orožnikom priznal napad, a številne priče so ga težko obremenile. Po zadostnem dokazu njegove krivde ga je sodišče obsodilo na 5 let robije in zgube častnih pravic za dobo 5 let.

Razpravo je vodil viš. sod. svet. dr. Zemljič, votanti so bili Kolšek, dr. Čemer, dr. Tombak, dr. Lenart. Državno tožilstvo je zastopal dr. Dev, obtoženca je branil dr. Novak.

TRGOVINSKA POGAJANJA Z ITALIJO

TRST, 22. marca. Včerajšnji »Piccolo« pravi z ozirom na trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Italijo, da napredujejo ugodno in bodo ustvarila modus vivendi, ki bo najbolj ustrežal sedanjim gospodarskim potrebam obeh držav. List navaja dalje statistiko uvoza iz Jugoslavije v Italijo, naglašujoč pri tem, da se morajo medsebojni trgovinski odnosi urediti tako, kot so se nedavno med Italijo in Madžarsko.

SMRT MADŽARSKEGA RABLJA.

BUDIMPEŠTA, 22. marca. Madžarski rabelj Anton Kozarek je včeraj umrl na posledica influence, katero si je nakopal pri justifikaciji morilca Tichyja pred tremi tedni.

POROČILO FINANČNEGA ODBORA D. N.

PARIZ, 22. marca. Finančni komite Društva narodov bo najbrže že danes ali najkasneje jutri dovršil svoje delo. Njegovo poročilo bo predloženo svetu D. N. dne 12. aprila. V poročilu je podrobno opisan posebno obupni gospodarski položaj Bolgarije, Grčije, Avstrije in Madžarske

Občni zbor Ribarskega društva v Mariboru

V petek zvečer je imelo naše »Ribarsko društvo« v lovski dvorani hotel »Orel« svoj 22. občni zbor. Zborovanje je otvoril zaslužni društveni prednik prof. Cotič, ki je pozdravil vse navzoče, pred vsem zastopnike oblasti gg. inspektorja Poljanca, srezkega načelnika dr. Ipavca in višjega šumarskega svetnika Zierenfelda, zastopnike mariborske podružnice S. L. D. ravn. B. Pogačnika in prof. Schaupa, inž. Iva Mihorka ter prečital brzojavne pozdrave bratskih ribarskih društev.

Po prečitaniu zapisnika zadnjega občnega zbora so sledili referati posameznih odborov, iz katerih posnemamo: Odbor je imel v preteklem letu 49 rednih in 1 izredno sejo. Posebno pažnjo je posvečal odbor izvedbi kranjskega ribarskega zakona, ki je bil že l. 1927. razširjen na bivšo mariborsko oblast. Rezultat tega stremjenja je obligatna uvedba ribarskih knjižic, razen tega pa je v najkrajšem času pričakovati razdelitev voda na revirje in s tem bodo odpravljene tudi ribarske soprave, ki so bile glavna ovira racionalnega gospodarstva v naših ribjih vodah. Pričakovati je tudi časovne omejitve ribarjenja s sačlom (traverjem) v Dravi, ki je krivo izumiranju sulca, naše najplemenitejše ribe. Ustanovi se Zveza ribarskih društev v Dravski banovini, v kateri bodo enakopravno zastopana vsa tri slovenska ribarska društva.

Število članov je vsled uvedbe banovinske ribarske takse in zvišanja članarine na zadnjem občnem zboru nazadovalo na 177 rednih in 51 podpornih članov. Denarno stanje je kljub težki krizi razmeroma povoljno. V društveni knjižnici je 195 knjig, ki se izposojajo vsaki petek od 11. do 12. ure v društvenem lokalu (hotel »Orel«). Posebne zasluge si je pridobil za društvo čuvar vališča prof. Rojšek. V vališču, ki se je lani temeljito popravilo, se je izvalilo 100.000 postrvnih mladice, od katerih se je vsadilo v društvene vode 68.000, ostanek pa odstopil zasebnim interesantom. Društveno vališče je lani posetilo nad 300 učencev, med njimi tudi gozdarska šola, kar je posebno razveseljevo, ker bodo nje gojenci propagirali umno ribogojstvo tudi med narodom. Razen tega je društvo vsadilo v dravski revir nad Ptujem 20.000 sulčjih mladice ter povečalo število zakupnih revirjev. Pri vodopravnih komisijah je uspešno štiti lo ribarske interese ter dosegel gradnjo ribarske steze v Purpaherskem potoku, ki je že tretja v Podravju. Z zadoščenjem ugotavlja poročilo, da so oblasti društvu izkazovale vso naklonjenost. Za prihodnje leto se je znižala pristopnina na 50 Din, letna članarina pa za redne člane na 20 Din in za podporne na 10 Din. Nato je dobil odbor razrešnico.

V novi odbor so bili izvoljeni: za predsednika prof. Cotič, za odbornike dr. Dernovšek, dr. Fludernik, Greiner, Storch, dr. Rapotec, Gajšek, Jereš, Schmautz, insp. Poljanec, Kasper, Drog, Mareš, F. Ussar in prof. Seunig, za preglednika računov Košan in Lavrenčič. Po volitvah je sledila debata o raznih ribarskih vprašanjih, nakar je predsednik zaključil z zahvalo občni zbor.

Naše agilno »Ribarsko društvo« za služi za svoje marljivo smotreno delovanje vso pohvalo in mu želimo tudi v nadaljnjem najboljših uspehov v interesu napredka ribarskega sporta in ribogojstva v naših vodah.

Policijska kronika

ne beleži danes nič posebnega. Aretiran je bil snoči neki moški, ki je ves premražen postopal po ulicah. Revez je gluhozem in nima nobene izkaznice. Policija poizveduje sedaj za njegove svojce. V neki zakotni gostilni pa so snoči ulovili detektivi dve lahkoživi ptčki Marički. Obe sta prebili noč v zaporu in je bila oddana danes popoldne ena sodišču, druga pa je romala v bolnišnico.

Sreča v nesreči.

Avtomobilist se sklanja nad svojo žrtev: »Prijatelj, to ste pa imeli srečo v nesreči! Tu-le v tej hiši stanuje zdravnik!«

»Da, in ta zdravnik sem jaz!« stoji »dovožen«

Ob stoletnici Goethe-jeve smrti

Danes se nemški narod, in z njim ves kulturni svet, spominja stoletnice smrti velikega pesnika Johanna Wolfganga Goetheja. Ogromno je število razprav in člankov, ki so bili v ta namen napisani po vsem svetu in na tisoče govornikov je in še bo spregovorilo o avtorju nesmrtnega »Fausta« in drugih del, pesmi in dram. In če se pridružujemo slavilcem Goetheja tudi mi, Jugoslovanci in Slovenci, imamo za to še pravi poseben vzrok, saj je bil prav on tisti, ki je prvi opozoril svet na lepoto in veličino srbske narodne epike, z vsem tem pa je v najtesnejši zvezi tudi ime našega učenega rojaka Jerneja Kopitarja, kulturnega posredovalca med Vukom Stefanovićem Karadžićem in Nemci, odnosno Goethejem.

Johann Wolfgang Goethe je bil rojen dne 28. avgusta l. 1749. v Frankobrodu ob Memi. Študiral je v Lipskem in v Strassburgu, kjer se je prvič seznanil tudi s pesnikom Herderjem in ostalimi mladimi literati, ki so tvorili takozvani krožek »Sturm und Drang«. Dasi je skupaj s svojo sestro Kornelijo že poprej pisal pesmi in se navduševal za leposlovje, je šele v tem krogu dozorel do one višine, ki je prvič opozorila nemško javnost nanj in na njegova dela. V Strassburgu se je pa navdušil tudi za Shakespearea, pri katerem se je učil dramatike, ter za narodne pesmi, stvarstvo in slikarstvo. Ko je po dovršenih juridičnih studijah odšel v prvo službo v Wetzlar, je bil že znan in priznan pesnik, in v Frankobrodu, kamor je prišel iz Wetzlarja, je že dobil povabilo vojvode Karla Avgusta v Weimar, kjer je preživel vsa svoja ostala,

V spomin velikanu poezije in človečnosti

dela, uspehov in slave polna leta življenja.

V Weimarju je bil Goethe v državni dvorni službi, ki mu je nudila stalno eksistenco in možnost neoviranega razuma in dela. Potoval je večkrat tudi v Italijo, tedanjio klasično deželo vseh umetnosti, odkoder se je vračal poln novih pobud in nove volje do dela. Tam doli, v deželi citron, oranž in mirte, so se v letih 1768, 1788 in 1790 porodila mnoga Goethejeva slavna pesniška in gledališka dela. Po zadnji vrnitvi iz Italije je l. 1791. postal ravnatelj weimarskega gledališča, kar ga je še bolj spodbudilo k pisanju dram. Na tem mestu je ostal vse do l. 1817. Leto poprej pa mu je umrla žena Kristina Vulpius, s katero se nikdar, posebno pa v zadnjem času ni dobro razumel. V času ravnateljstva v weimarskem gledališču se je seznanil tudi s svojim velikim literarnim

sodobnikom Schillerjem, in sklenil z njim iskreno prijateljstvo. Umrl je dne 22. marca l. 1832. v Weimarju, slaven in znan že po vsem svetu.

Goethejevo literarno delo je sila obsežno. Poleg lirskih in epskih pesmi je pisal drame, romane, povesti, potopise in celo tudi znanstvene razprave o stvarih, ki niso v nikakršni zvezi z leposlovjem. Prvo njegovo večje delo, napisano še v Lipskem, je bila drama »Die Laune des Verliebten«, poznejša njegova znamenita dela pa so zlasti »Götz von Berlichingen«, »Werther«, »Egmont«, »Iphigenie«, »Tasso«, »Hermann und Dorothea« in zlasti »Faust«. »Faust« je Goethe pripravil in pisal od l. 1790. do l. 1831., ko je izšel drugi del. Z njim si je ustvaril spomenik, ki bo vedno govoril o njem, kakor »Božanska komedija« o Danteju. Danes so njegova dela prevedena v vse kulturne jezike, postala so last vsakega človeštva, vesoljnega sveta. Tudi v slovenščini so izšla nekatera, posebno »Faust« v lepem Funtkovem prevodu, po naših gledaliških arhivih pa so rokopisni prevodi vseh njegovih važnejših dram. Še več prevodov imajo Srbohrvat, nekatere celo v mnogih izdajah.

Pa ne samo kot pesnik, tudi kot inteligent, filozof, zgodovinar in človek je bil Goethe velik. Njegova globoka človekoljubnost, navdušena za pravice in duhovno svobodo, se zrcali v vsem, kar je napisal. Njegov duh je segel daleč preko nemških mej, objel je ves naš planet. Zato naj postane veliki nemški Evropeec simbol evropskega kulturnega sodelovanja, vodnik v višje duhovne sfere in klicar boljše in srečnejše bodočnosti.

Sport

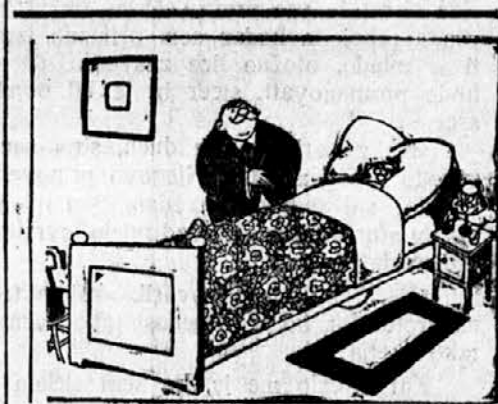
Visokoalpinska tekma na Peci.

Na velikonočno nedeljo bo na Peci visokoalpinska tekma MSK s startom pri Kordeževi glavi (2124 m) in s ciljem pred Uletovo kočjo. Proga, čeprav drzno izpeljana, ni ravno pretežka in za izvežbane tekmovalce brez nevarnosti. Opozarjamo še enkrat vse smučarje na to izredno priliko, preživeti praznike v naših planinah in hkrati prisostvovati zares lepi tekmi. Odhod iz Maribora v soboto z vlakom ob 13.18, od Prevalj pa vozi avtobus v Mežico, odkoder dosepeš po štiriturni hoji k Uletovi koči. Naši smučarji bodo preživeli Veliko noč na Peci!

Iz strelskih družin.

Preteklo nedeljo je imela strelska družina v Leskovcu pri Slovenski Bistrici svoj redni letni občni zbor, katerega se je udeležilo častno število strelcev. Navzoča sta bila tudi delegata oblastnega odbora gg. Lovšin in major Ploj. Iz poročil posameznih funkcionarjev je razvidno plodono delo pred letom ustanovljene strelske družine v Leskovcu. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen dosedanji odbor, katerega skrb bo pridobiti garnizijsko strelišče v Slovenski Bistrici.

V Ravnah pri Šoštanju pa je bila minulo nedeljo na pobudo učitelja g. Ludvika Šnuderla ustanovljena strelska družina. Ustanovnega občnega zbora se je udeležilo vključ slabemu vremenu precej fantov, ki se zanimajo za strelski šport. Oblastni odbor je zastopal g. Anton Mohor, ki je podal zbranim fantom smernice dela in organizacije strelskih družin, razložil pravilnik in omenil dolžnosti in pravice, ki jih imajo kot člani strelske družine. Nato je delegat pozval mlade strelce k disciplini, makar je novovizvoljeni predsednik zaključil lepi ustanovni občni zbor s strelskim »Zdravo!«

Oporoka

»Potem bi rad, da sprejmete v oporoko točko, da morajo na mojem grobu zapeti tri korale.«

»Da, katere bi radi slišali?«

Sokolstvo

Iz saveznega prosvetnega odbora.

Na zadnji seji izvršilnega odbora je bil izpopolnjen savezni prosvetni odbor v Novem Sadu, v katerega je bil ponovno izvoljen tudi podstarosta mariborske sokolske župe br. dr. Maks Kovarčič.

Sokol Sv. Lenart v Slov. goricah

Je imel na Jožefovo dopoldne v veliki dvorani Sokolskega doma Tyrševo proslavo, ki so ji poleg članstva in naraščaja prisostvovali tudi predstavniki občine. Na odru ob naši trobojnici je med zelenjem stala slika Tyrševa, ki so jo obdajali trakovi naše sokolske zastave. Uvodoma so zaigrali naši naraščajniki goslači pod vodstvom br. Janeža češko državno himno. Nato sta sledili deklaracija dveh naraščajnikov in govor br. prosvetarja, ki je očrtal življenje in delo očeta Sokolstva. K sklepu so naši goslači odsvirali še nekaj narodnih koščic. Vsa proslava je prav lepo uspela. Zdravo!

Popoldne je bila na našem sokolskem odru izborna uspela predstava veleza-

bavne kmečke komedije »Trije vaški svetniki«. Vsi igralci in igralke od prvega do zadnjega so se odlikovali z lepo skladno igro. Salve smeha je vzbujal zlasti Lahajnarjev Jakec, ki ga je imenitno podal g. Ciuha. Režijo je vodil prav spretno g. Janež. Tako zrežiranih in igranih iger bi si želeli še več.

Skavtizem

II. zvezni tabor.

Zadnjič smo objavili program za II. tabor Zveze skavtov v Jugoslaviji, ki bo letošnje poletje v Zagrebu; v naslednjem še nekaj podrobnosti:

V dneh zvezinega tabora bo vsak drugi dan izšel taborni časopis, v katerem bodo strokovni in zabavni članki, črtice iz skavtskega življenja, ilustracije in najnovejše taborne vesti. Vsak udeleženec dobi list brezplačno.

V taboru bo urejena pošta s pisemsko in telefonsko službo. Postavljen bo bazar s skavtskimi knjigami in listi, znački, deli skavtskega kroja in drugimi skavtskimi potrebščinami.

Posebni oddelek bo dal informacije o izletih, obisku znamenitosti po mestu,

predstavah v gledališčih in kinih itd. Izdajal bo železniške, avtobusne in tramvajске karte, vstopnice za vse prireditve itd. — seveda brez kakšnega doplačila.

Vršijo se tudi pogajanja z neko tovarno fotomaterijala, da nam da v tabor zastopstvo, kjer bodo mogli dati skavti svoje fotografije razvijati takoj, a cene bodo iste ali še nižje kot v mestu.

Prijave za II. zvezni tabor, vsaj približno je treba poslati najkasneje do 1. maja. Obenem s končno prijavo (do 1. junija) je treba poslati prijavnino 10 Din od člana, kar se seveda vračuna v tabornino tako, da je treba pozneje plačati le 65 Din.

Tabornina: Določen je prispevek zneska 75 Din. V tem je vračunano: pristojbina za izkaznico, taborni znak, vstopnina in prijavnina za tekme, 5 kil slame za ležišče, hrana za 6 dni.

Predvidena so za delegate in člane, ki bi prišli brez taborne opreme, ležišča v šolah. Za ta prenočišča je potrebna predhodna prijava in odobrenje tabornega odbora. Doplačilo 18 Din.

Delegati in člani brez opreme se smejo hraniti v restavraciji, če imajo zato

Napočilo je kitajsko novo leto (6. januarja, toda breze običajnega umetalnega ognja. Namesto tega so grozeče švigale granate po zraku in sil požarov je razsvetljeval temno noč. Kadar je prenehalo obstreljevanje, so hiteli prebivalci pobirati ranjence in jih odnašali na varno.

Noč se je spremenila v dan, pripoveduje očividec. Lahko bi opazoval boje pri Vusungu, če ne bi bilo vreme tako megleno. Tedaj prične neka japonska križarka na Hvangpoju obstreljevati Čapej. Strela zažvenketajo in tuleč preleti velika granata mednarodno koncesijo. Veliki park Publik Garden je prenapolnjen z begunci. Ponoči se vračajo med ruševine, se skrivajo po kleteh in si ustvarjajo zasilna bivališča. Ne morejo se ločiti od svojega kraja.

Omenil sem Vusung. Vusung je oddaljen približno enajst kilometrov od Šanghaja in je zelo majhen kraj. Glavni njegovi točki sta: ogromna utrdba in pa univerza. Čeprav je tako blizu Šanghaja, vendar tam niso ničesar vedeli o usodi posadke in osebja na univerzi. Večina se je bila rešila v trdnjavo, nekateri profesorji pa niso mogli pravočasno zbežati in so nekaj dni bili izpostavljeni straš-

mu bombardmanu, pred katerim so se poskrili v zasilnih zavetjih. Ko je po nekaj dnevih boj nekoliko prenehal, so prišli ponje Kitajci in jih odvedli v koncesijo. Med begom so opazovali zračni boj med dvema nasprotnima letalom. Japonsko letalo je bilo sestreljeno, pilot se je rešil s padalom. Ko je hotel izročiti Kitajcem svoj revolver, so ti mislili, da hoče nanje streljati, in so ga raztrgali...

Poveljnik kitajskega zračnega brodogaja je Američan, ki si je nadel lepo ime Čangveijhang in postal tudi kitajski državljani, samo da se lahko bojuje. Izborno je organiziral letalstvo in je sedaj junak dneva.

Klub poizkušenim mirovnim pogajanjem je postajal položaj čedalje bolj napet. Okolica trdnjave Vusung je bila upostošena, Čapej v razvalinah, Vusung pa je izginil iz zemeljskega površja, zbit od granat v tla. Namesto utrdb stoje še samo položni griči. Kitajska zastava pa še vedno plapolna nad razvalinami na visokem jamboru. Jambor je bil sicer mnogokrat sestreljen, obnovili pa so ga vedno znova. Zastava je bila edina vez med trdnjavo in mestom. Kadar so jo sestrelili, so prebivalci bežali na obal in navalili na ladje, da se rešijo pred sovra-

nikom. Zastava pa se je vedno znova dvigala...

»Kdo je v Vusungu?« smo se vedno znova vpraševali. Vodovod je bil sestreljen, živeža je tudi že zmanjkalo. Prebivalstvo je zbežalo. Sedmega februarja se je izkrcala pod varstvom japonskih križark na obali Vusunga japonska divizija. Megleno vreme je pospeševalo manever. Iz Šanghaja smo lahko natančno opazovali vse priprave za napad na trdnjavo. Oklopni voz je stal ob oklopnem vozu, pripravljen, da popelje vojake na bojišče. Ob petih so posegle tudi japonske vojne ladje v bitko. Toda tudi Kitajci niso počivali in so poslali pomoč. Dolg oklopni vlak je pripeljal ogromne množine municije obleganemu. Zadnji kos poti so morali nositi zaboje. Ko so vse znosili v trdnjavo, so za seboj razstrelili most čez Vusung-Creek. S tem je bila odvzeta japonskim avtomobilom možnost napada. Preko razoranega polja pa je bežala množica Kitajcev z otroci, vozički, naloženimi z bornim imetjem. Toda tudi sem so pričenjale udarjati granate. Kadar je veter odpihal dim, smo videli zopet novo jamo, obdano s trupli in kosi pohištva...

(Konec jutri)

Boj za trdnjavo Vusung

Po pripovedovanju očividca.

O strahotah bojev na Daljnem vzhodu pripoveduje očividec zelo zanimive podrobnosti. Tako je imel na primer v začetku februarja priliko, opazovati strahotke zračne bitke nad Šanghajem, milijonskim velemestom.

S svojih matičnih ladij se je dvignilo osem japonskih letal, da bombardirajo Čapej. Od zapada pa sta prileteli dve kitajski letali, ki sta bila na izvidu. Bliizu Čukvana so se udarili. Ne meneč se za eksplodirajoče izstrelke obrambnih baterij, so se letala obkroževala. Težka japonska letala so bila zaradi svojega nevarnega tovara zelo ovirana v gibanju. Kakor skobca sta se vrgla Kitajca na svoje nasprotnike, prasketanje strelčin je bilo dobro slišati. Nasprotniki so se bližali mestu. In Kitajec je tedaj začel bežati, trije Japonci so mu sledili. Naenkrat pa se je strmo dvignil v zrak in tako imel Japonce pod seboj. Prasketanje strelčin je postalo hujše in eno japonsko letalo je goreče treščilo na tla. Ves prizor je trajal komaj deset minut.

Curren Bell:

73

Lowoodska sirota

»Nestrpno sem čakal večera, da bi te mogel poklicati k sebi. Tvoj značaj se mi je zdel nenavaden, kakršnim se še nisem srečal. Hotel sem ti globlje pogledati v srce, te bolje spoznati. Vstopila si plašno, a hkrati samozavestno. Preprosto si bila oblečena kot sedaj. Začela si govoriti in kmalu sem opazil, da si polna protislovij. Obleka in vedenje sta bili neoporečni. Gledala si me malo nezaupno, a vpludno in videlo se ti je, da nisi vajena družine in da si se zbala spotike; ne hotela bi z besedo ali dejanjem grešiti proti dobremu tonu. A kadar sem te nagovoril, si me pogledala brez strahu, živo in hrabro. Razsodnost in ostroumnost ti je odsevala iz vsakega pogleda. Na kočljiva vprašanja si spretno in pametno odgovarjala. Prav kmalu si se me privadila; mislim, da si občutila, kako lahko se ti je skladati s srhkim in srečnim gospodarjem, ker si se za čudo hitro umirila in udobrovoljila. Če sem še tako zarezal nate, nisi se niti začudila niti prestrašila, nisi kazala ne jeze ne neugodja radi moje slabe volje. Motrila si me in se mi včasih nepopisno dražestno nasmehnila. Bil sem zadovoljen in vzhvičen. Drago mi je bilo, kar sem videl, in rad bi bil videl še več. A dolgo sem se te ogibal in redkokdaj iskal tvoje družine. Bil sem intelektualni epikurejec in sem le pomalem in udobno hotel srkati slast novega in zamejljivega znanja. Tudi me je bilo strah, da bi se cvet ne osipal, ko bi ne ravnal oprežno ž njim, da bi izgubil čar svoje nedotaknjenosti in nedotakljivosti. Tedaj še nisem vedel, da to ni bil minljiv cvet, marveč le slika neizbrisno v dragulj vritega cvetu. Hotel sem se tudi uveriti, ali me boš iskala, če se ti bom umikal; a tega nisi storila. Tih in mirno si se držala učilnice in če sva se slučajno srečala, si šla spoštljivo mimo mene. Bila si v tistih dneh zamišljena; ne potrta, ker nisi bila bolna, a tudi ne vesela, ker te ni osrečevala nada. Rad bi bil vedel, kaj misliš o meni in ali sploh misliš name. Da to ugotovim, sem se začel spet zate zanimati. Spoznal sem ti na svetlih očeh in prijaznem vedenju, da si se rada pomenkovala, dognal sem, da ti godi družina; le tiha učilnica, dolgočasno življenje v njej te je delalo otožno. Prijazno sem govoril s teboj in moja prijaznost te je kmalu genila. Lice ti je postalo nežno in glas mil. Godilo mi je, kako si hvaležno in srečno izgovarjala moje ime. Včasih sem te srečal, kakor bi bilo po naključju; tedaj si čudno ugibala, ali bi ostala ali ne, gledala si me kakor v zadregi, kakor bi mi prav ne zaupala; saj nisi nikoli vedela, kaká mušica me je bila prignala v stvojo bližino, a si se bom vedel kot strog gospodar ali kot dobrodušen prijatelj. Bila si mi že vse preveč draga, da bi mogel biti osoren s teboj, in kadar sem prijazno iztegnil roko, se ti je mlado, otožno lice zasvetilo, da sem se moral hudo premagovati, sicer bi te bil objel in prižl na srce.«

»Ne govorite o teh dneh, sir,« sem mu segla v besedo in otrla solzo. Njegovo pripovedovanje me je mučilo; saj sem se zavedala, kaj mi je bilo storiti, kmalu storiti, in ta izpoved mi je izvršitev dolžnosti le oteževala.

»Ne, Jana,« je odgovoril, »kaj je treba spominov na preteklost, ko je sedanjost tako varna in bodočnost tako svetla?«

Kar streslo me je, ko sem slišala to abotno trditev.

»Zdaj vidiš, kako stoji stvari, kajne?« je nadaljeval. »Po neverjetno žalostni mladosti in bedno samotnem moštvu sem prvič našel, kar bi mogel resnično ljubiti. Našel sem tebe. Ti si moj dobri angel, na katerega sem krepko in trdno navezan. Zdiš se mi dobra, nadarjena, ljubezniva. Goreče, sveto te ljubim. Srce

koprni le po tebi, ti si mi središče in vzmet življenja, le zate živim, plamen najinih src naju bo zvaril v eno samo bitje.

»Pod vplivom teh čustev sem sklenil, da se poročim s tabo. Kdor mi trdi, da že imam ženo, se mi roga. Dobro veš, da imam le groznega demona. Grešil sem, ko sem te varal, a bal sem se tvoje trme. Bal sem se tvojih predsodkov. Zagotoviti sem si hotel plen, preden bi ti priobčil tajno. To je bilo strahopetno. Zaupati mi je bilo tvoji plemenitosti in velikodušnosti kakor zdaj; moral sem ti razodeti svoje peklenko življenje, ti opisati svojo lakot in žejo po višjem, lepšem življenju, ti pokazati trdno voljo, da te bom zvesto ljubil. Nato bi te moral prositi, da sprejmeš jamstvo moje zvestobe in mi izročiš svoje. Jana, daj mi to jamstvo!«

Premolk.

»Zakaj molčiš, Jana?«

Obhajale so me smrtne težave. Železna roka me je je grabila za srce. Grozen trenutek, poln borbe, mraka, pekoče boli! Ni ga še bilo človeškega bitja na svetu, ki bi si moglo želeti močnejši ljubezni, kot mi jo je poklanjal Mr. Rochester. Ljubila sem ga, oboževala; odrekli se mi je bilo i ljubezni i božanstvu. Mojo dolžnost je vsebovala neusmiljena beseda: »Idi!«

»Jana, ali veš, kaj hočem od tebe? Reci: tvoja bom!«

»Mr. Rochester, Vaša ne bom!«

Nov dolg premolk.

»Jana!« je spet začel s prijaznostjo, ki me je ubijala in radi katere sem otrpnila od strahu. Nežni glas je bil vzdih vzbujajočega se leva.

»Jana, ali misliš kreniti v svet, mene pa napotiti v drugo smer?«

»Da.«

»Jana,« se je nagnil k meni in me objel, »ali res še vedno na to misliš?«

»Da.«

»In sedaj?« mi je nežno poljubil čelo in lice.

»Se vedno,« sem se mu naglo izvila iz objema.

»Oh, Jana, kako bridko je to! To je — to je greh. Ne bilo bi grešno, ko bi me ljubila.«

»Črešila bi, ko bi Vas slušala.«

Divji pogled mu je dvignil obrvi, lice mu je postemnelo. Vstal je, še vedno se premagajoč. Oprijela sem se naslonja. Drgetala sem, bala sem se, a vztrajala sem pri svojem sklepu.

»En hip še, Jana! Ozri se na moje prazno življenje, kadar pojdeš od mene. Vsa sreča me zapusti tedaj. Kaj mi še ostane? Žena mi je blazna; ostavila bi me lahko z isto pravico kakemu truplu na pokopališču. Kaj bi naj storil, Jana, brez tebe? Kje si poiščem družino, kje najdem kako nado?«

»Storite kot jaz: zaupajte v Boga in samega sebe. Verujte nebesom. Nadejajte se, da se tamkaj snideva.«

»Nečeš popustiti?«

»Ne.«

»Torej me obsojaš na nesrečno življenje in grešno smrt?« Govoril je vse glasneje.

»Svetujem Vam, da živite brez greha, in želim Vam mirno smrt.«

»Jemlješ mi ljubav in nedolžnost? Goniš me v greh in strast?«

»Mr. Rochester — naklanjam Vam usodo, ki jo nalagam sebi. Rodila sva se za borbo in trpljenje. Prej me bost pozabili ko jaz Vas.«

»Če tako govoriš, me imaš za lažnika, mi jemlješ čast. Rekel sem, da se ne bom izpremenil, ti mi praviš, da te bom kmalu pozabil. Tvoj postopek dokazuje, da si izpremenila svoje mišljenje in nazore. Ali je bolje pognati človeka v obup kot prelomiti brezpomemben človeški zakon, ako prestopek nikomur ne prizadene krivice? Saj nimaš ne sorodnikov ne znanec, ki bi se jih morala bati, ko bi ostala pri meni?«

To je bilo res. Ko je govoril, sta se mi postavili celo Vest in Pamet po robu in me izdali: očitali sta mi zločin, ako bi se še dalje upirala. In čuvstvo je

kar razgrajalo: »Oh, ustrez mi! Pomisli na njegovo nesrečo, na nevarnost, ki mu preti! Pogledaj, v kakem stanju ga zapuščam! Spomini se njegove nasilnosti in naglosti! Pomisli, kak duševni nemir bo sledil njegovemu obupu, in uteši ga! Reši ga! Ljubi ga! Reci mu, da ga ljubiš in da si njegova! Kdo na svetu mara zate! Komu boš kaj škodovala, če mu ugodiš?«

Neustrašni odgovor je bil: »Jaz poskrbim zase. Bolj ko bom osamljena, manj prijatelj bom imela, manj me bodo branili, toliko bolj se bom spoštovala. Držala se bom zakona, ki ga je Bog dal in človek podpisal. Držala se bom načel, ki sem se jih oprijela, ko sem bila duševno zdrava in ne blazna, kot sem v tem hipu. Zakon in načela nič ne zaležejo, kadar ni skušnjav, marveč so namenjeni takim časom, v katerih se njih strogost upirata duša in telo. Ako bi jih lomila po svoji volji, kaj bi bili še vredni? Vedno sem bila uverjena, da so dragoceni; da sedaj v njih moč ne verujem, je le zato, ker nisem zdrava, ker sem bolna: v žilah se mi pretaka ogenj in utripov srca že šteti ne morem. Stari nazori, prejšnji sklepi, le na vas se lahko v tem hipu zanašam; na vas se mi noga upiraj!«

In uprla se je. Mr. Rochester mi je čital z lica, da je bilo tako. Bes mu je dosegel vrhunec moral se mu je pokoriti, pa naj se zgodi, kar hoče. Stopil je k meni, me prijel za roko, me objel okoli pasu, kakor bi me požiral s plamenečimi očmi. Moje telo je bilo brez vsake moči kakor šop slame v žaru peči; a duša mi je bila jaka in čutila sem se varno. Na srečo ima duša glasnika, ki govori resnico: oko. Pogledala sem mu v oči in vzdihnila, ker njegov objem me je mučil, moja preobremenjena sila je bila malone izčrpana.

»Nikoli še nihče ni bil tako slab in hkrati nezlomljiv,« je škrtnil z zobmi. »V moji roki je le šibak trst, s prstom bi jo upognil! A kaj bi mi pomagalo, če bi jo prelomil, ko bi jo strl? Pogledj ji v oko! Lej odločno, svobodno bitje, ki mi kljubuje — ne hrabro, marveč zinagosiavno! Ječa je moja, a jetnice se ne morem polastiti! Če slabotno ječo zdrobim, oprostim hkrati jetnico. Grad bi sicer premogel, a graščakinja bi zletela v nebesa, še preden bi se polastil ilastega doma. In ti, duša, ti si tista, po kateri hrepenim, za tvoje šibko bivališče mi ni! Da se te polastim brez tvoje volje, bi se mi spet izvila kot vzdih, kot vonj cvetlic. Pridi, Jana, pridi!«

Njegova železna roka je popušala, gledal mi je vlec; in težje sem se upirala tistim očem kot vsem besedam. Njegovemu besu sem kljubovala, njegovi žalosti bi utegnula podleči, pred njo je bilo treba uteči. Odhitela sem k vratom.

»Ali greš, Jana?«

»Grem, sir.«

»Ali me zapuščam?«

»Da.«

»Nočeš mi biti tolažnica in rešiteljica? Moja globoka žalba, moja divja bol, moja goreča prošnja — do vsega tega ti ni?«

Kaka sila je govorila iz njegovih besed! Kako težko mi je bilo ponoviti: »Grem!«

»Jana!«

»Mr. Rochester!«

»Pojdite torej — naj bo! A pomnite, da me zapuščate v obupu! Pojdite v sobo in premislite vse, Jana, kar sem rekel, in usmilit se mojih muk, mislite name!« Okrenil se je in skril lice v blazinah zofe.

Prodaj

večjo količino dobrega vinskega žganja po zelo nizki ceni. Ponudbe pod »Žganje« na upravo lista. 955

Deklico,

pridno in pošteno, sprejemem k otroku na deželo. Naslov pove uprava. 949

Od danes naprej

vsakovrstne morske ribe in ribe sladkih vod!

Naročila v naprej se sprejemajo v trgovini **L. UHLER, delikatesna trgovina, Glavni trg**

zastopniki se sprejemajo

Širite »VEČERNIK«

Sotna
najpreglednejša kartoteka
Soklič, Maribor. Tel. 2510
106

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih!

POZOR!

V četrtek, 24. marca

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da bom prodajal v četrtek, dne 24. marca ca. 1000 kg zavite gnjati, šunke in prekajeno meso za Din 14.-, 15.- in 16.- za kg. Priporočam se.

Vinko Pirš, Glavni trg

Gambrinova dvorana!
Najboljša domača hrana, kosilo in večerja za Din 12.50. Abonenti se sprejmejo. 952

Vino prodaja
od 5 l naprej po 6 in 8 Din Vaupotič v Košakih. 954

Velikonočne šunke
od 1½ do 8 kg, prvovrstno blago, kakor vse druge delikatese dobite pri Josipu Sinigoju, Maribor, Aleksandrova cesta 18. 956

prešek za Pecivo

Vanilin-sladoles

rumenilo

Za naš »Dinar«
kupujemo proizvode domačih znamk!

Za Vaš denar
dajemo Vam blago najboljše kakovosti in zato tudi jamčimo

Trajni kodri Din 100.—,
onduliranje Din 6, striženje bubi-frizure Din 6, za otroke samo Din 4 pri Marici Požar, gledališki frizerki, Ve-trinjska ulica 11. 951

Orehi in jaderca
po ceni. Taborska ulica 7. 901

Sadno drevje naročite takoj,
da ga pravočasno dobite. Pomlad bo kratka. Povpraševanje veliko. Drev-snica Josip Rosenberg, Maribor, Tr-žaška cesta 64. 892